

Raadna

**Peipsi järve ja Jõhvi-Tartu maantee vahelise ala riigimetsa majandamise kava projekt
2023–2032 aastaks**

Koostaja: Koidu Simson

26. aprill 2023

Sisukord

<u>I Ülevaade Raadna metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest</u>	<u>4</u>
<u>II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel</u>	<u>7</u>
<u>III Metsade majandamise kava Raadna riigimetsades aastatel 2023–2032</u>	<u>8</u>
<u>IV Mõisted</u>	18

Hea lugeja!

Mets on Eesti rikkus. Meile kõigile on oluline, et meie metsad oleksid elujõulised, erineva vanusega, mitmekesised ja terved. Selline seisund saavutatakse metsa kasvatades, kasutades, uuendades ja kaitstes. Nõnda tagame, et igal järgmisel põlvkonnal on samaväärselt meiega noort metsa, keskealist metsa ja raieküpset metsa ning võimalus kasutada nende metsadega kaasnevaid hüvesid. Erinevas vanuses mets on vajalik ka ökoloogilise mitmekesisuse tagamiseks, sest eri liigid vajavad erinevaid tingimusi ja elupaiku.

Enamik Eesti metsadest on poollooduslikud ehk inimene on need kunagi istutanud ning loodus teisi puuliike omalt poolt lisanud. Kui mets saab raieküpseks, siis puit raiutakse ja asemele kasvatatakse uus mets.

Metsa kasvatamise võtted on erinevad ja need olenevad kohapealsetest looduslikest tingimustest. Eesti tingimustes on kõige tulemuslikum uuendada metsa lageraiega, millega luuakse taimede kasvuks soodsad valgustingimused. Looduslikult on lageraiele sarnaseid tingimusi varem loonud põlengud ja tormid, mida praegu aga esineb harvem ja väiksemal pindalal kui sada aastat tagasi.

Püsimajandust pärsib Eestis metsade liigiline koosseis ja metsamuldade viljakus. Uue metsa kasvatamine vana metsa varjus on võimalik üksnes väheviljakates männikutes, mida on Eestis vaid 6% metsamaast.

Metsa raiudes saame taastuvat ja keskkonnasõbralikku materjali, mida kasutame ehituseks, mööbli, paberi ja energia tootmiseks ja paljuks muuks. Lisaks luuakse riigimetsas looduses liikumise võimalusi, kaitstakse loodusväärtusi ja kultuuriobjekte ning toetatakse teadusuuringuid.

Selleks, et saavutada Raadna metsade püsimine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus, oleme kokku pannud Raadna ümbruses kasvava riigimetsa majandamise kava aastateks 2023–2032.

I Ülevaade Raadna metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest

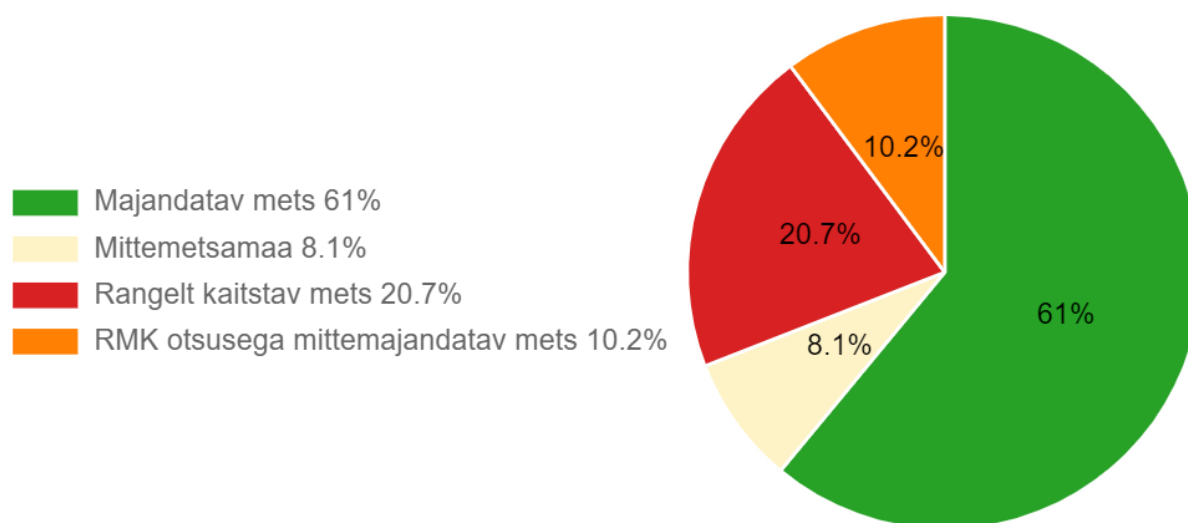
Raadna ümbruses, Peipsi järve ja Jõhvi-Tartu maantee vahelisel alal, asub RMK hallatavat metsamaad 198,5 ha (tabel 1). Sellest 20,7% asub looduskaitse rangeimas vööndis, kus mitte mingit metsa majandamist ei toimu. 10,2% on metsad, mille RMK on oma otsusega arvanud majandamisest välja. Nendel aladel asub RMK külastuskorralduse taristu. 8,1% asub mittemetsamaal. Rangelt kaitstavasse, RMK otsusega mitte majandatavasse metsa ning mittemetsamaale me metsamajandustöid ei planeeri.

61,0% on majandatavad metsad, kus metsa kasvatamine ja uuendamine toimub arvestades seadustest ja säästva metsamajandamise sertifikaatidest tulenevate piirangutega.

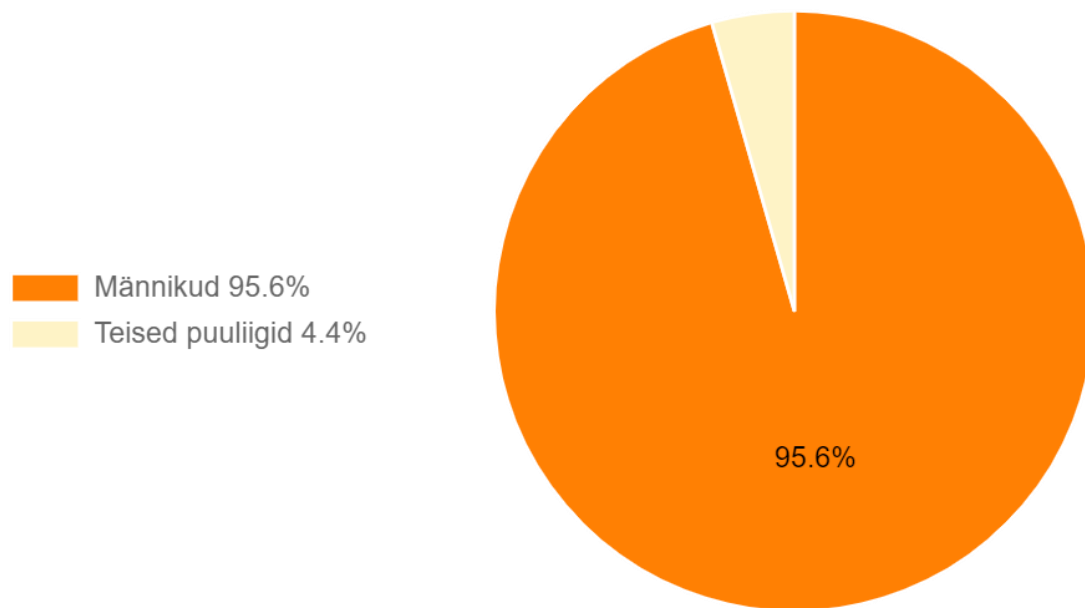
Tabel 1. Riigimetsamaa jagamine hektarites (ha) majandamiskategooriate järgi Raadnal

Rangelt kaitstav mets	41,1
RMK otsusega mitte majandatav mets	20,3
Mittemetsamaa	16
Kokku	77,4
Majandatav mets	121,1
Kõik kokku	198,5

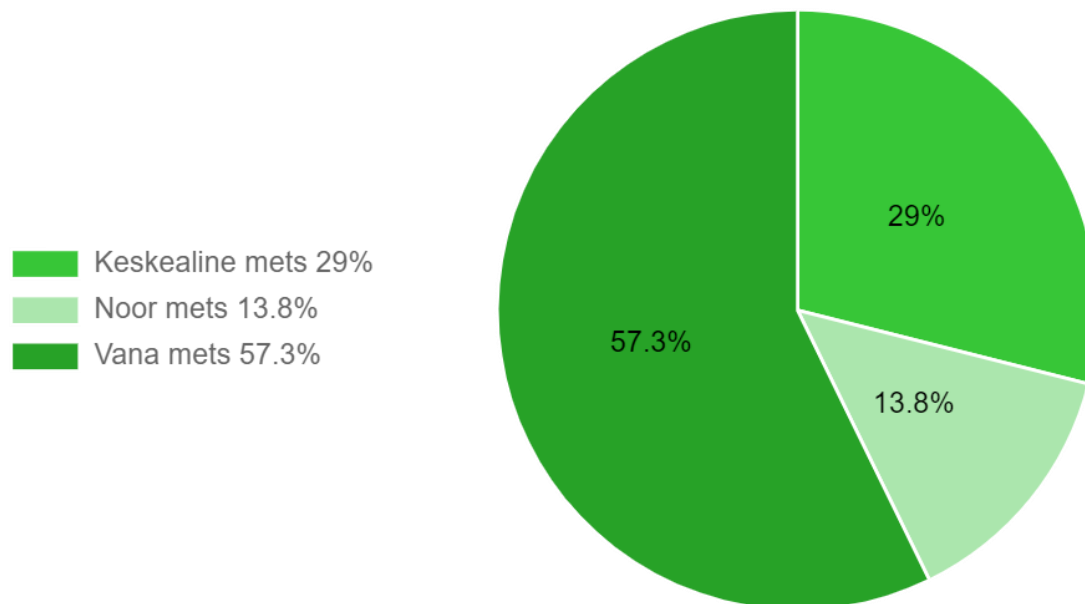
Kavaga hõlmatud metsade pindala on kokku 198,5 ha. Nendest metsadest kõige rohkem on männikuid. Ülejäänud puuliigid on esindatud vähesel määral (joonis 2).

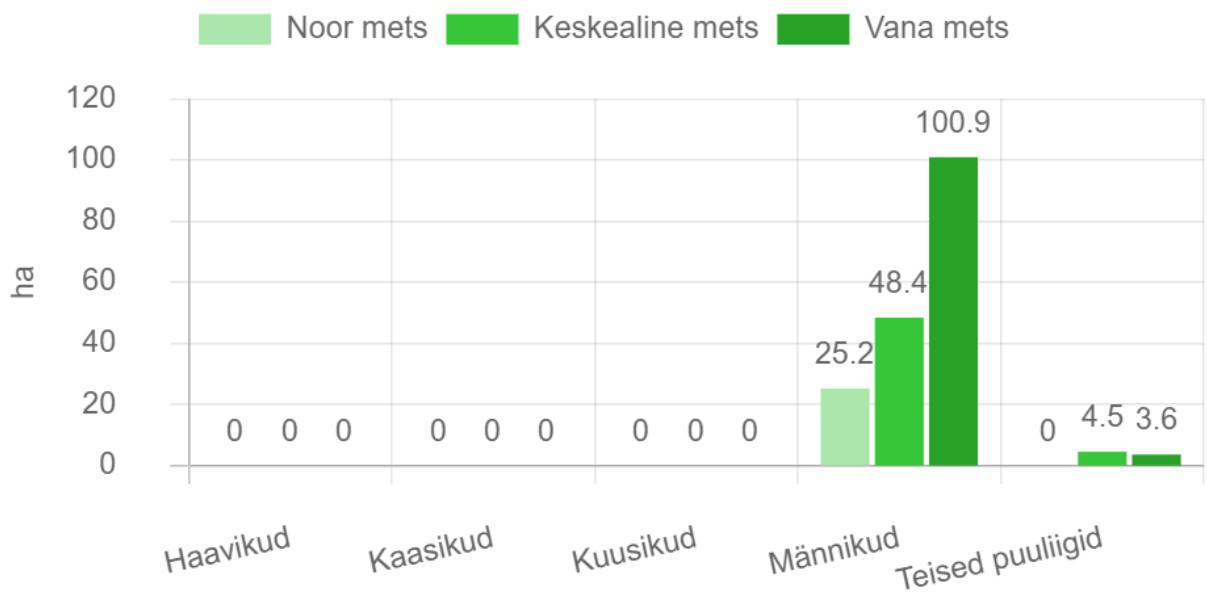
Joonis 1. Ala metsade jagunemine majandamise kategooriatesse.

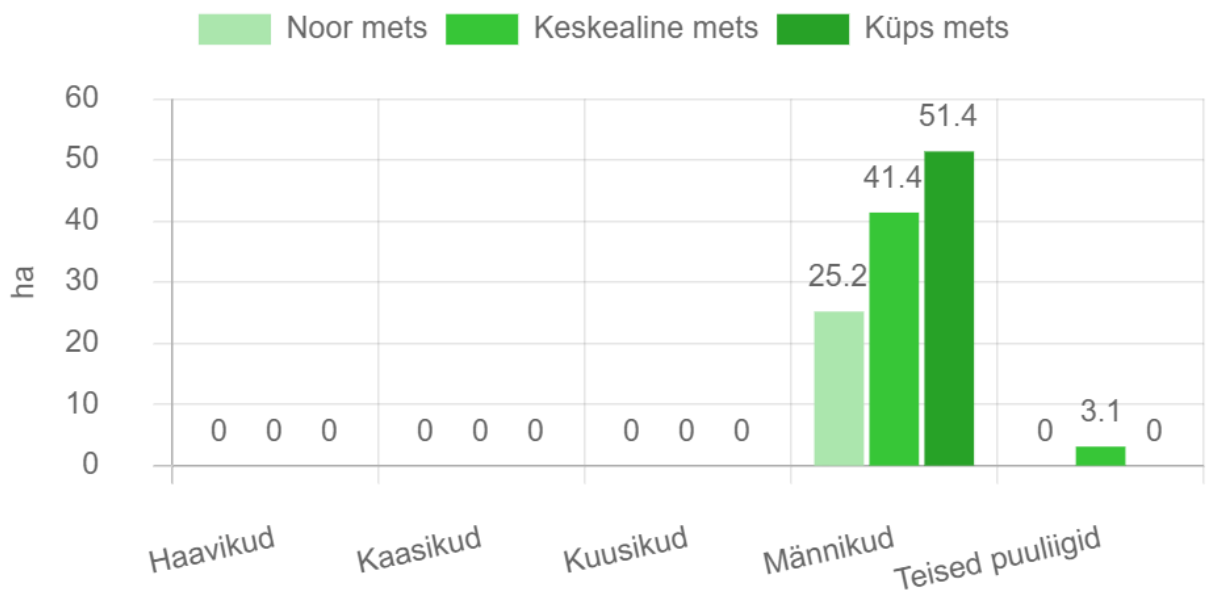
Joonis 2. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%).

Joonis 3. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus protsentides.

Joonis 4. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa.

Joonis 5. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa.

II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel

Metsi majandatakse viisil, et oleks tagatud metsade uuenemine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus. Tuleviku metsahoiu mõttes planeerime metsade uuendamist, et tagada puistute ühtlasem jagunemine vanusegruppidesse.

- Uus mets pannakse lankidel kasvama kahe aasta jooksul pärast raiet.
- Kõige enne raiutakse metsad, mis on vanemad või mille tervislik seisund on halb.
- Raied planeeritakse selliselt, et raiutaks võimalikult harva.
- Raielangid püütakse sobitada maastikku. Raiete puhul püütakse mitte tükeldada väljakujunenud metsamassiive ja välditakse suurte avatud vaadete tekkimist.
- Lageraie lankidega ei ületata väljakujunenud metsaradasid ja teid.
- Lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrvaloleval langil kasvab ligi 1 meetri kõrgune noor mets.
- Teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikpuid (20–70 tk/ha) või säilikpuude suuremaid gruppe.
- Noortes ja keskealistes metsades tehakse hooldusraiet vastavalt metsade vajadustele.
- Eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste tõttu tekkivatest töödest teavitab RMK kogukonda eraldi ning need võivad tuua kavandatud töödesse muudatusi.

III Metsade majandamise kava Raadna riigimetsades aastatel 2023–2032

Selleks, et võrdsustada puistute vanuselist jaotust ja tagada Raadna piirkonnas metsade püsimine, tuleb metsi järk-järgult uuendada. RMK uuendab metsi põhimõttel, et alal saaks kasvama raiutud metsaga vähemalt samaväärne mets. Männikute uuendamiseks Raadna ümbruses tuleb raieid planeerida maastikku sobitatult ja kohapealseid olusid arvestavalt. Valdav osa Raadna riigimetsadest asub viljakatel muldadel. Raadna metsades loobub RMK uuendamisel lageraiest ja kasutab uute puude väljakasvatamiseks turberaie liigina aegjärkset raiet (vt mõisted).

Tulenevalt Mustvee valla ettepanekutest, alustatakse metsa uuendamisega järve poolt ja liigutakse maantee poole. Vana mets raiutakse hõredaks, andes sellega valgust juba häiludes kasvama hakanud noortele mändidele. Sinna, kus puudub looduslikult kasvama hakanud mänd, istutatakse männitaimed. Selliselt vana metsa uuendades jääb alale kõrgmetsa ilme. 2023–2032 ei ole plaanis teha aegjärkse raie teist järku, kuid järgmisel kümnendil tuleb otsustada, kui palju jääb aegjärkse raie puhul alles säilikpuid ja millal tuleb noortele puudele anda kasvamisruumi.

Arvestades tuleohtu ja Mustvee valla ettepanekut ei jäeta raielangile külastuskorralduse taristu lähedal raiejäätmel ja tööd tehakse talveperioodil.

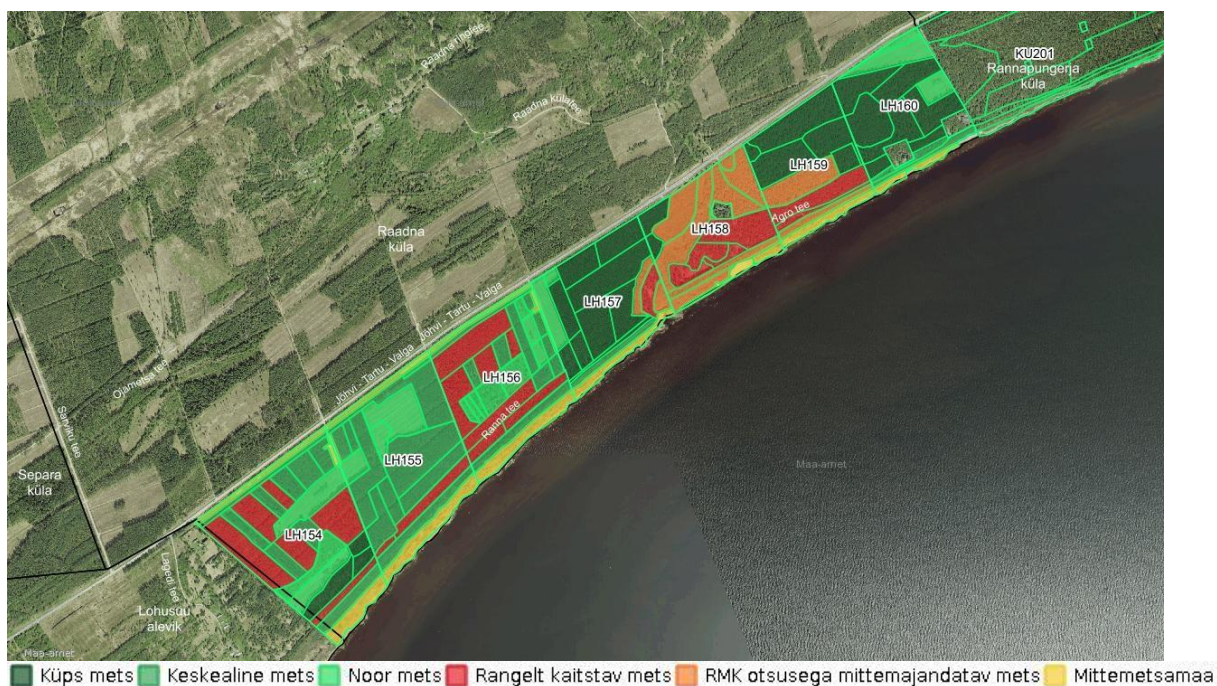
Arvestades majanduspiirangutega ja majandatava metsa vanuselise ja puuliigilise koosseisu ning kasvutingimustega, on Raadnas kasvava riigimetsa uuendamiseks vaja teha lähema 10 aasta jooksul uuendusraiet aegjärkse raiena kokku 29,0 ha (tabel 2), mis moodustab 62,5% praegu raieküpsete metsade pindalast. Sellise raiemahuga on võimalik raieküpsete, keskealiste ja noorte metsade osakaalu võrdsustada (joonis 7). Pärast aegjärkse raie esimest järku, kui mets raiutakse hõredamaks, ei muutu noorte, keskealiste ja vanade metsade osakaal.

Raied plaanime teha kahes etapis – aastatel 2023 ja 2028 (tabel 2; kaart "Uuenduraided Raadna ümbruse metsades aastatel 2023 ja 2028", tabelid 3-1 ja 3-2). Kohaliku omavalitsuse ettepanekul plaanime esimesed aegjärgsed raided Peipsi-poolsesse külge, seejärel 2028. aastal kavandame töid ka maantee pool.

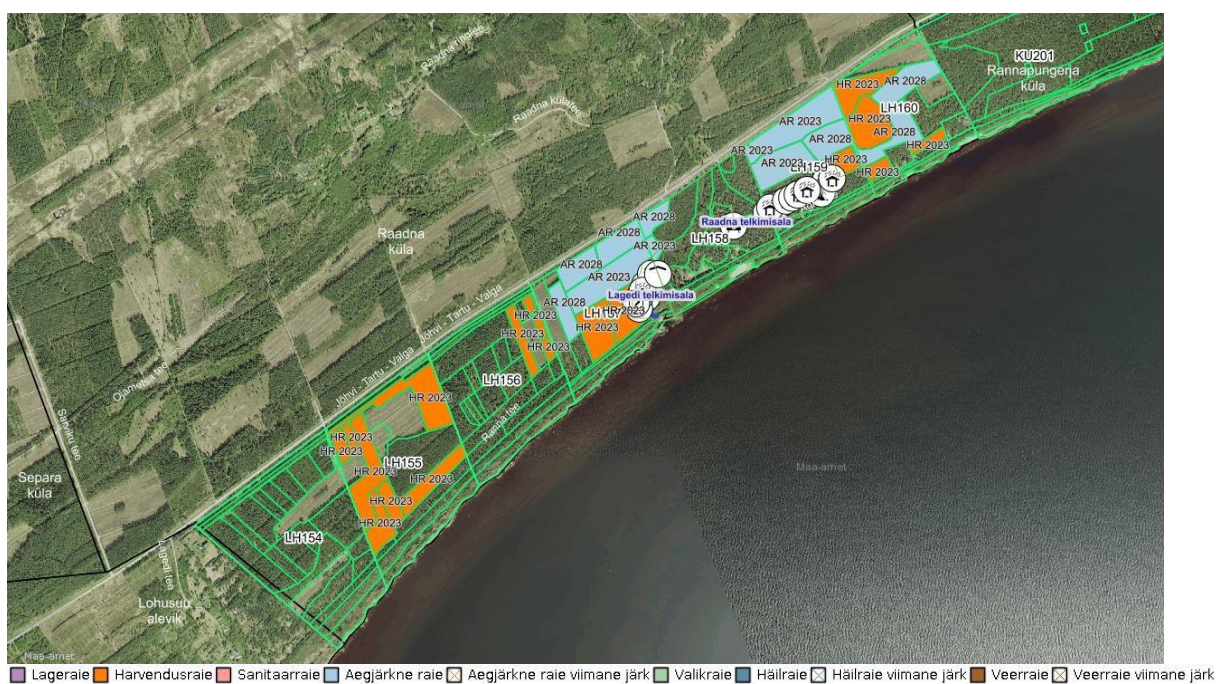
Raadna ümbruse keskealistes metsades on kavandatud harvendusraied. Harvendusraie käigus antakse ruumi juurde elujõulisematele puudele. Raie käigus raiutakse välja nõrgemad puud, mis muidu jääks kasvus alla ja kiduma. Elujõulised puud saavad juurde valgust ja nende kasvutingimused paranevad. Raiutud puitu saab kasutada peenpalgiks, paberiks ja kütteks.

Tabel 2. Raiete pindala hektarites (ha) Raadna riigimetsades 2023–2032

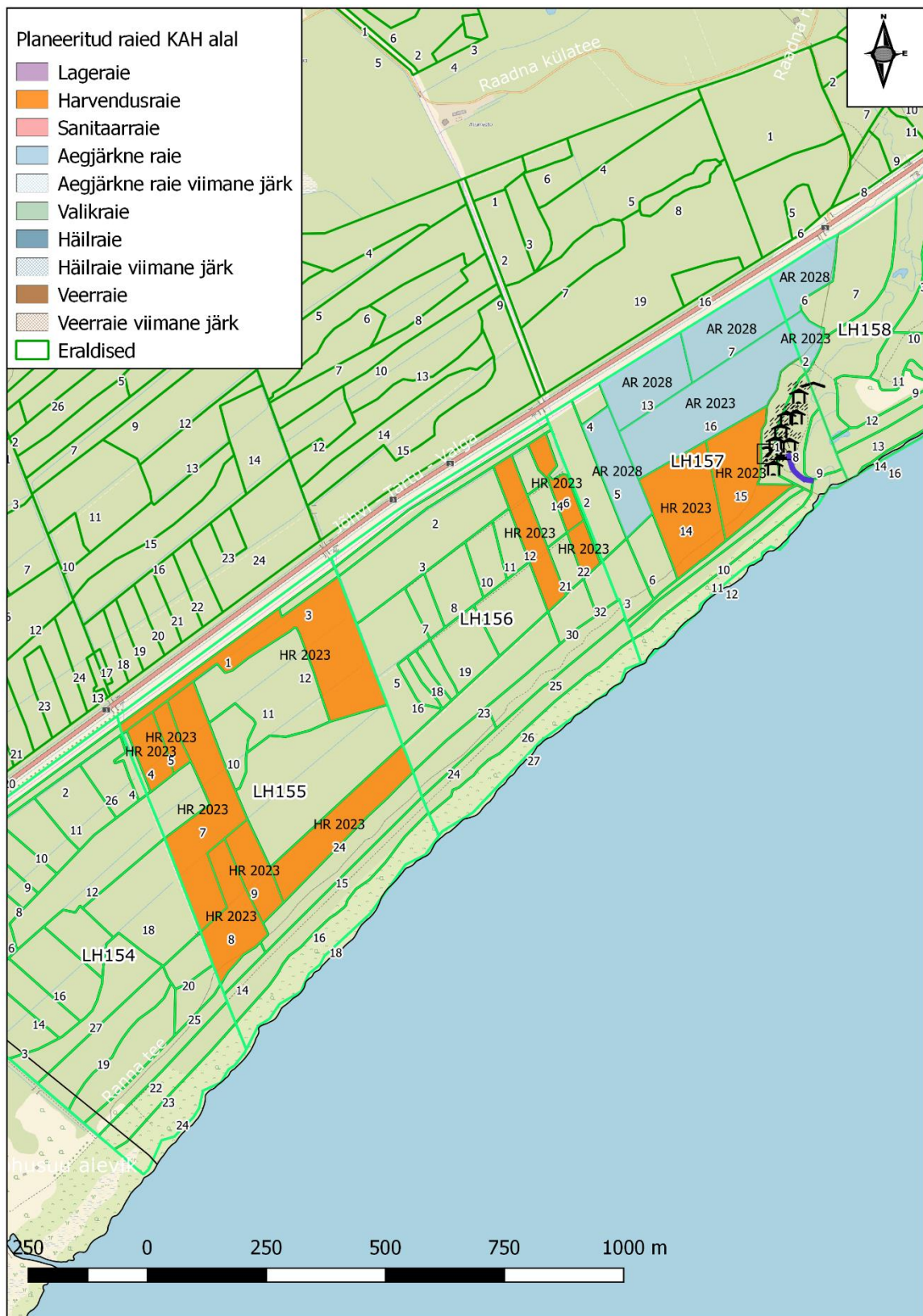
Aasta	Harvendusraie	Aegjärgkne raie
2023	30,70	13,80
2028	0	15,20
Kokku	30,70	29,00

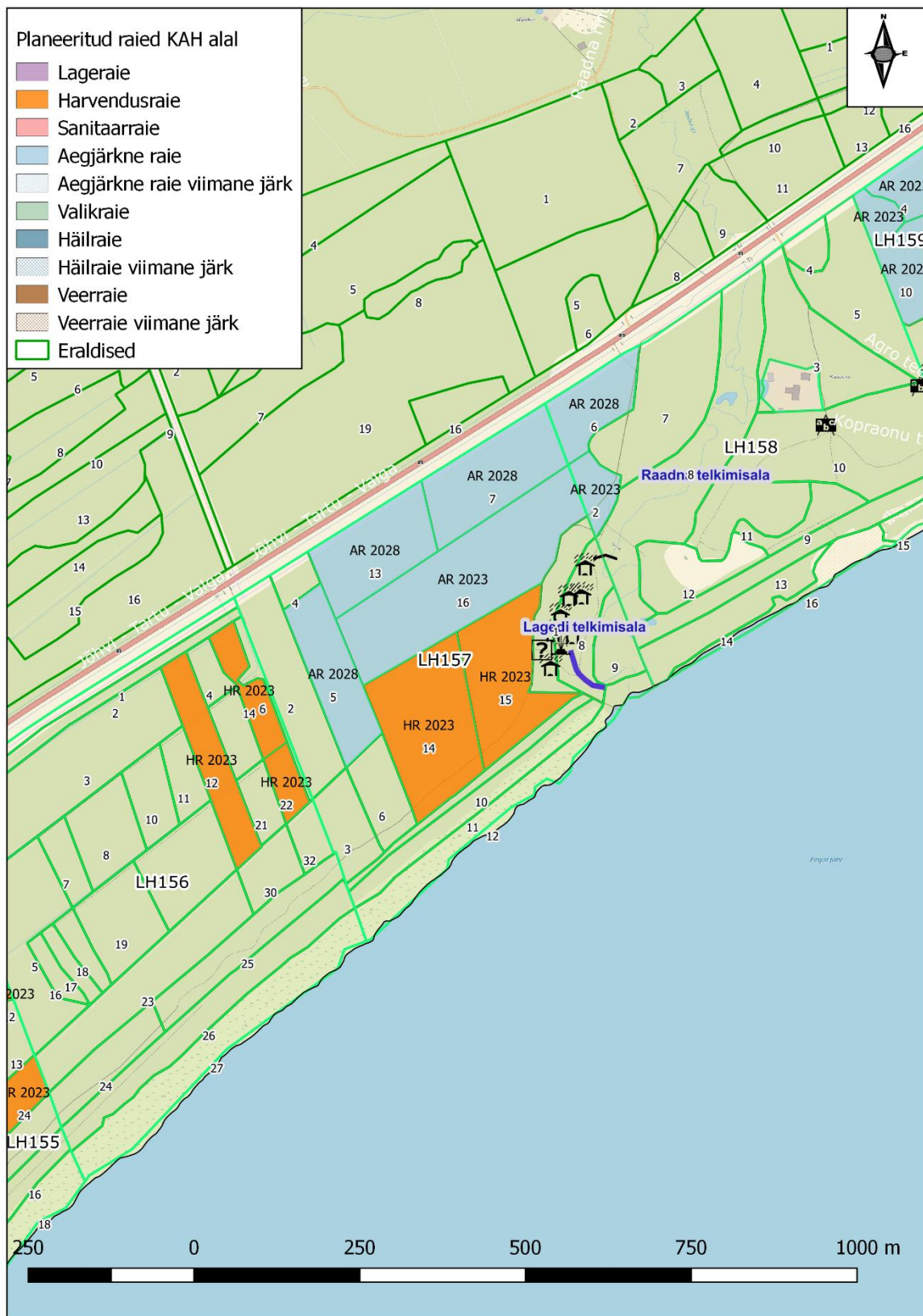
Kaart 1. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa.

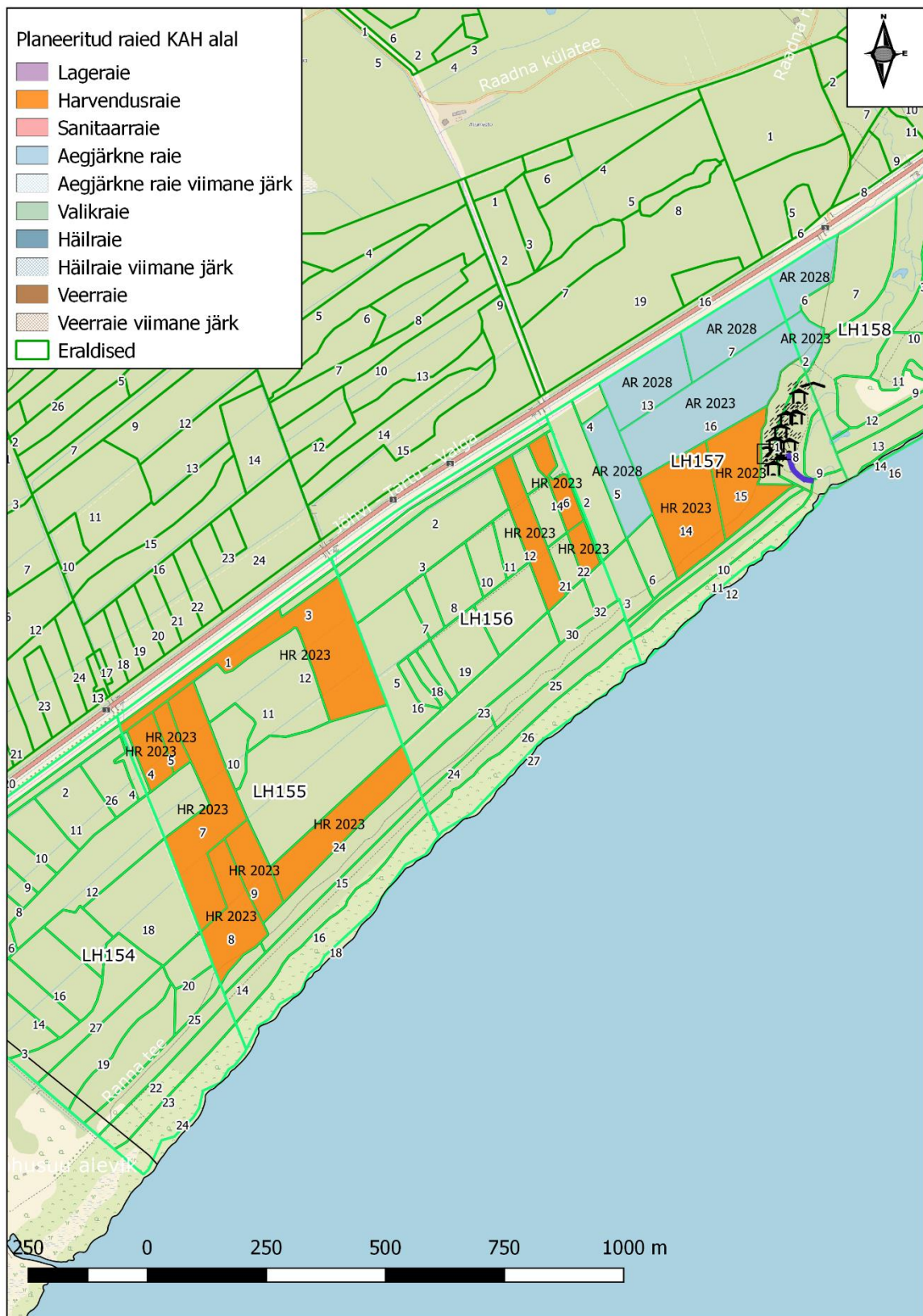
Kaart 2. Alal planeeritud raided kava kehtivuse perioodil.

Kaart 2-1. Alal planeeritud raied kava kehtivuse perioodil.

Kaart 2-2. Alal planeeritud raied kava kehtivuse perioodil.

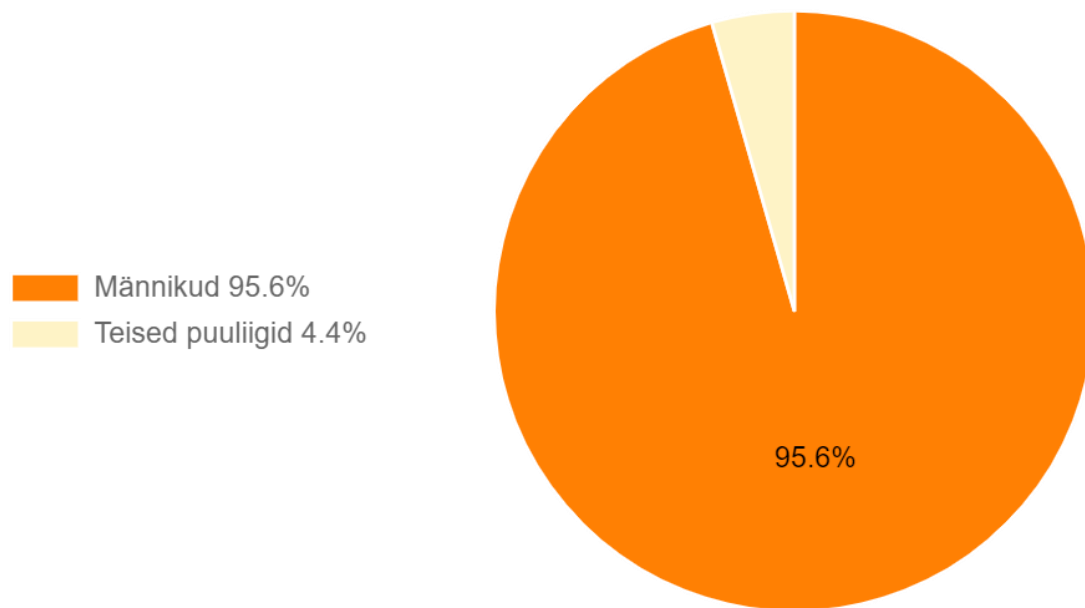
Kaart 2-3. Alal planeeritud raied kava kehtivuse perioodil.

Tabel 3-1. Raiete nimekiri koos uuendatava puuliigiga Raadna ümbruse riigimetsades

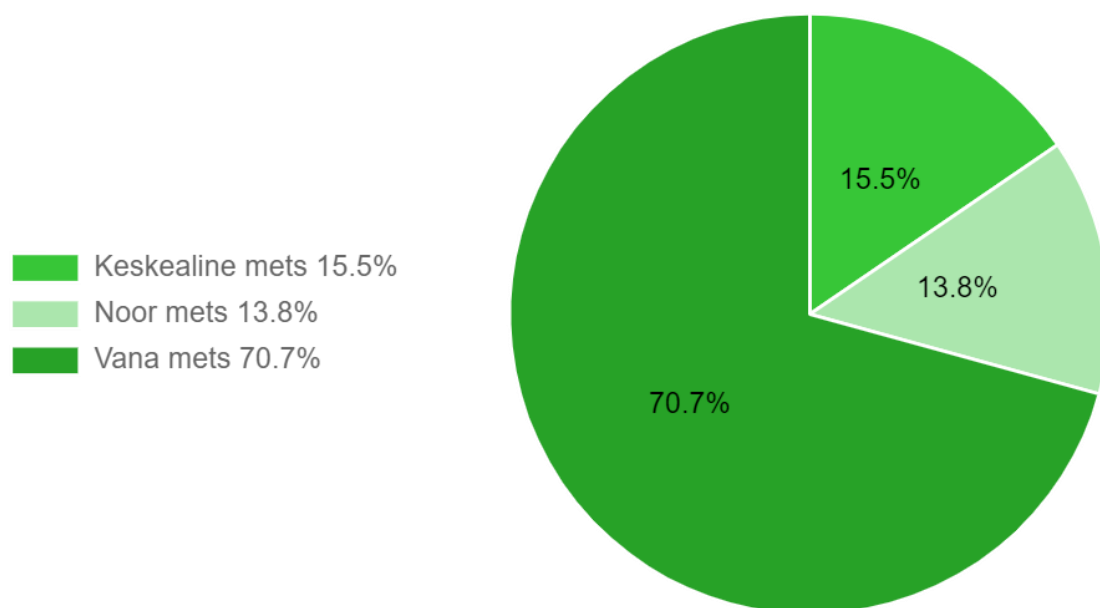
Kvartal	Eraldis	Puistu	Raieliik	Raieaasta	Uuendatav puuliik	Pindala, ha
LH155	4	Männikud	Harvendusraie	2023	-	0.8
LH155	5	Männikud	Harvendusraie	2023	-	0.5
LH155	7	Männikud	Harvendusraie	2023	-	3.6
LH155	8	Männikud	Harvendusraie	2023	-	1.8
LH155	9	Männikud	Harvendusraie	2023	-	1.2
LH155	12	Männikud	Harvendusraie	2023	-	4.3
LH155	24	Männikud	Harvendusraie	2023	-	2.3
LH156	12	Männikud	Harvendusraie	2023	-	1.4
LH156	14	Männikud	Harvendusraie	2023	-	0.7
LH156	22	Männikud	Harvendusraie	2023	-	0.4
LH157	5	Männikud	Aegjarkne raie	2028	-	1.7
LH157	7	Männikud	Aegjarkne raie	2028	-	2.2
LH157	13	Männikud	Aegjarkne raie	2028	-	2
LH157	14	Männikud	Harvendusraie	2023	-	3
LH157	15	Männikud	Harvendusraie	2023	-	2.4
LH157	16	Männikud	Aegjarkne raie	2023	-	4.6
LH158	2	Männikud	Aegjarkne raie	2023	-	0.5
LH158	6	Männikud	Aegjarkne raie	2028	-	1.1
LH159	1	Männikud	Harvendusraie	2023	-	1.1

Tabel 3-2. Raiete nimekiri koos uuendatava puuliigiga Raadna ümbruse riigimetsades.

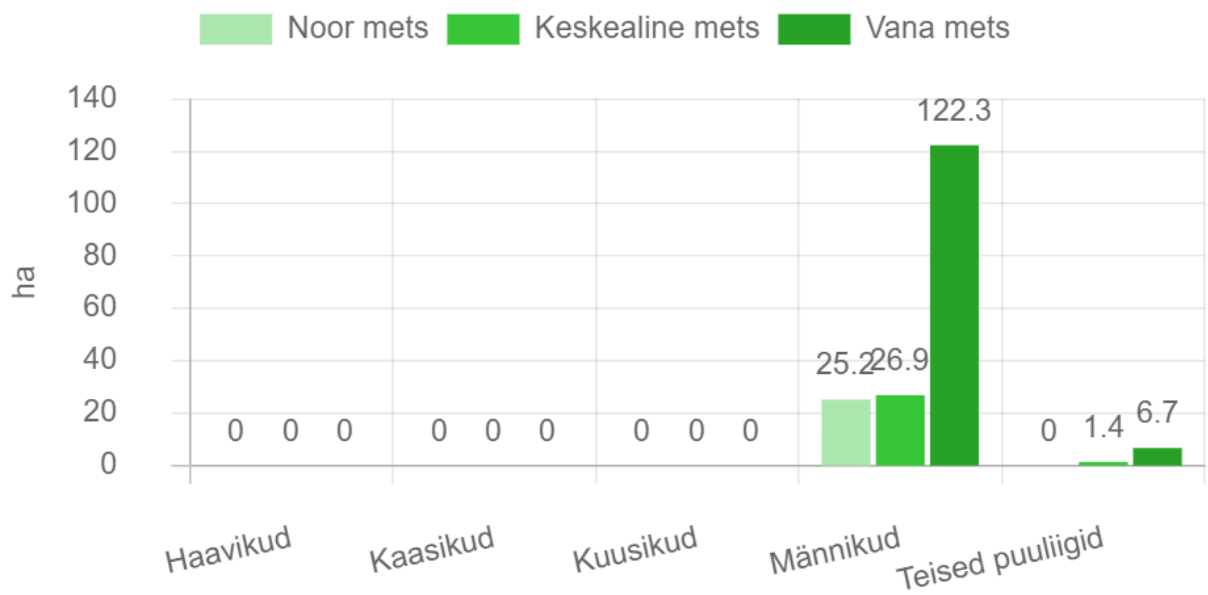
LH159	3	Männikud	Aegjärkne raie	2023	-	0.4
LH159	4	Männikud	Aegjärkne raie	2023	-	4.8
LH159	5	Männikud	Aegjärkne raie	2028	-	2.6
LH159	10	Männikud	Aegjärkne raie	2023	-	3.5
LH160	6	Männikud	Harvendusraie	2023	-	2.6
LH160	7	Männikud	Harvendusraie	2023	-	3.3
LH160	8	Männikud	Aegjärkne raie	2028	-	2.9
LH160	9	Männikud	Harvendusraie	2023	-	0.6
LH160	13	Männikud	Aegjärkne raie	2028	-	2.7
LH160	14	Männikud	Harvendusraie	2023	-	0.7

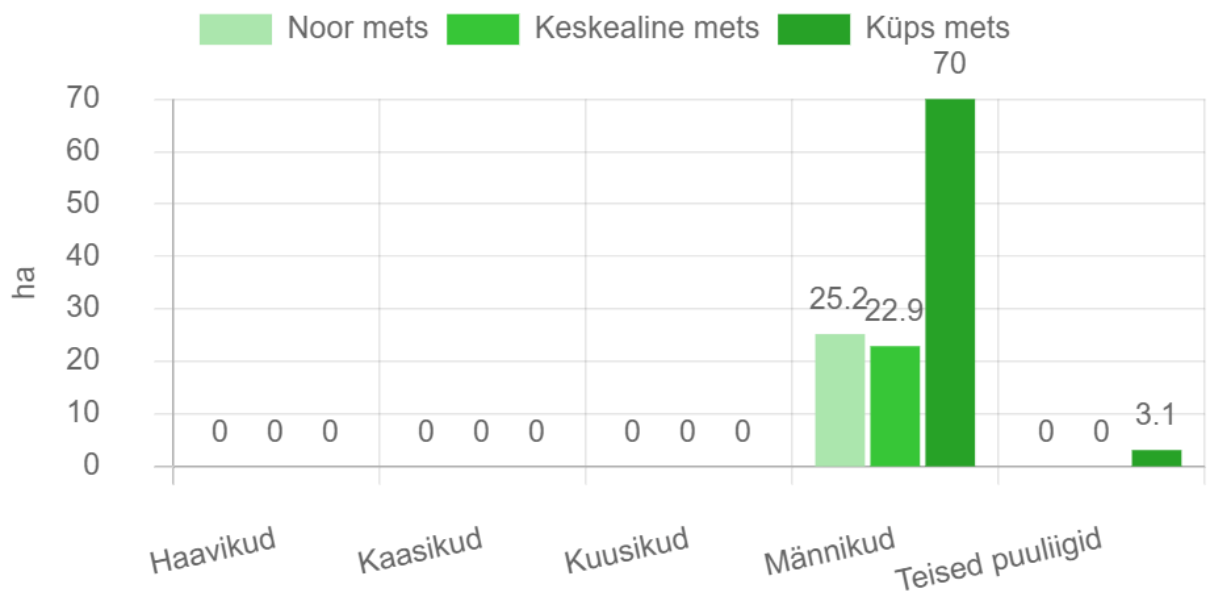
Joonis 6. Ala kõigi metsade jagunemine puuliikide kaupa (%) aastal 2030.

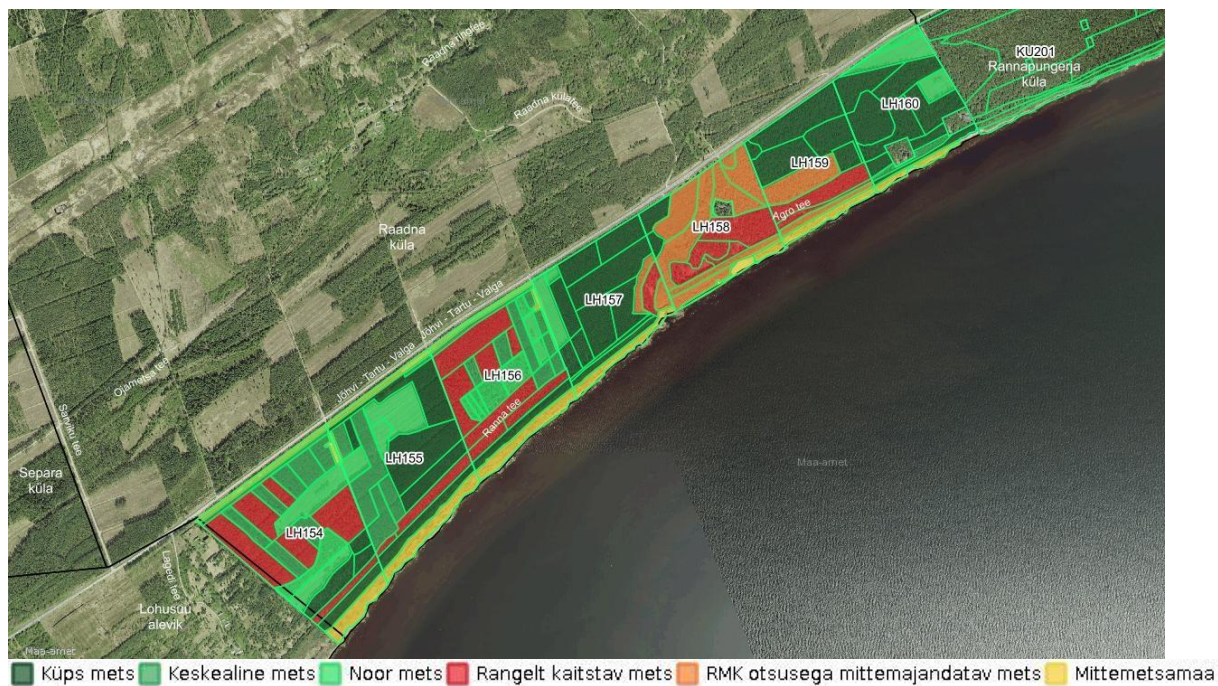
Joonis 7. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus aastal 2030 (%).

Joonis 8. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus hektarites aastal 2030.

Joonis 9. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa aastal 2030.

Kaart 3. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa aastal 2030.

IV Mõisted

Uuendusraiet tehakse puidu saamiseks ja uue metsa kasvatamiseks. RMK soovib säilitada meie metsade liigirikkust ja kasvatada erineva puuliigi puistuid seal, kus nad kasvavad kõige paremini.

Uuendusraie liigid on lageraie ja turberaie.

- **Lageraie (LR)** korral raiutakse langilt ühe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud säilikpuud, mis toetavad elurikkust ja ka looduslikku uuenemist kohapealse seemnega.
- **Turberaie** korral raiutakse mets hajali paiknevate üksikpuude või häiludena pikema aja jooksul. Turberaie liigid on aegjärgne raie (**AR**), häilraie (**HL**) ja veerraie (**VE**).

Valikraiet (VR) tehakse erandjuhtudel, kui seda toetavad looduslikud tingimused ja metsa on võimalik kasvatada ja kasutada püsimetsana. Mets raiutakse üksikute puude ja väikeste häiludena.

Hooldusraiet kasutatakse elujõulise metsa kasvatamiseks.

Hooldusraie liigid on valgustusraie (**VA**), harvendusraie (**HR**) ja sanitaarraie (**SR**).

- Nooremates metsades tehakse **valgustusraiet**, mille käigus raiutakse kõik tulevasse suurde metsa mittesobivad puud ja tehakse kasvuruumi eelistatud peapuuliigile.
- Vanemates metsades tehakse **harvendusraiet**, mille käigus tõstetakse metsa väärtust tiheduse reguleerimise teel. Harvendusraiega raiutakse enamusepuuliigi kasvu segavad puud.
- Metsa halvenenud tervisliku seisundi parandamiseks tehakse **sanitaarraiet**.